

1. Wykonaj polecenia na podstawie mapy średniowiecznej Europy.
Europa ok. 1400 r.

A. Podkreśl na mapie wymienione w podręczniku (s. 17–20) średniowieczne republiki (miejskie lub kupieckie).

B. Podaj nazwy wszystkich sąsiadujących w XIV i XV w. z Polską oraz Litwą państw, które miały ustrój republikański.

C. Zakreśl nazwę konfederacji, która powstała pod koniec XIII w. i istnieje do dnia dzisiejszego.

D. Wpisz literę „P” obok zdań prawdziwych, a literę „F” – przy wypowiedzeniach fałszywych.

Zdanie	P/F
Do włoskich republik kupieckich należały obszary usytuowane na szlakach morskich wykorzystywanych do wymiany handlowej między Zachodem a Wschodem.	
Wenecja i Genua miały porty tylko w basenie Morza Śródziemnego.	
Nowogród Wielki kontrolował jedynie obszar położony w jego najbliższej okolicy.	

2. Porównaj organy władzy *polis* ateńskiej, republikańskiego Rzymu i Republiki Weneckiej. Uzupełnij tabelę informacjami ze s. 10, 15 i 18 podręcznika.

Organy władzy			Podobieństwa	Różnice
Ateny	Rzym	Wenecja		
strateg	dyktator	doża		
Rada Pięciuset	senat	Wielka Rada		

3. Zaznacz jedno właściwe zakończenia zdań.

Warunkiem uzyskania obywatelstwa miejskiego w średniowieczu wynikającym z domicyliu było

☐ urodzenie się w mieście.	☐ stałe zamieszkanie.
☐ urodzenie się w rodzinie obywateli.	☐ posiadanie nieruchomości.

Ograniczenia w dostępie do obywatelstwa miejskiego nie dotyczyły

☐ plebsu.	☐ rzemieślników.
☐ Żydów.	☐ duchowieństwa.

4. Wyjaśnij, które z antycznych tradycji demokracji i republiki znalazły odzwierciedlenie w ustroju Republiki Zjednoczonych Prowincji.

5. Zapisz w tabeli informacje na temat antycznych rozwiązań ustrojowych, które chroniły prawo szerokiego kręgu społeczeństwa do współdecydowania o sprawach państwa.

Opis rozwiązania ustrojowego	Nazwa procedury lub urzędu	Państwo
usuwanie ze społeczeństwa na dziesięć lat drogą głosowania jednostek zagrażających ustrojowi państwa		
powoływanie urzędników wybieranych spośród ludu, stojących na straży interesów najbiedniejszych warstw społecznych		

6. Porównaj założenia i sposoby realizacji trzech typów uniwersalizmu wymienionych w tabeli. Skorzystaj dodatkowo z fragmentów tekstów źródłowych ze s. 24 i 26 podręcznika.

	Typ uniwersalizmu		
	Papieski	Karola Wielkiego	Ottonów
różnice			
podobieństwa			

7. Skąd pochodzi władza monarsza? Przedstaw trzy koncepcje.

-
-
-

8. Wykonaj polecenia na podstawie tekstów źródłowych.

Tekst A

Podobnie jak Bóg, Stwórca wszechświata, uczynił na firmamencie niebieskim dwa wielkie światła: światło większe, aby rządziło dniem, i światło mniejsze, aby rządzić nocą, tak dla umocnienia powszechnego Kościoła [...] ustanowił dwie wielkie godności, większą, aby jako dniami rządziła duszami, i mniejszą, która by jako nocą rządziła ciałami: to są powaga papieska i władza królewska. A jak księżyc bierze światło swoje od słońca [...], podobnie władza królewska od powagi papieskiej bierze blask dostojności.

Źródło: *Wiek V–XV w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 131.

Tekst B

Gdy moc Boża, od której pochodzi każda władza na niebie i ziemi, nam, pomazańcowi Jego, powierzyła rządy w królestwie i cesarstwie [...], z największym bólem serca musimy uznać się [...], że od głowy św. Kościoła [...] zdają się wychodzić przyczyny niesnasek, posiew złego i jad zarazy. [...] Gdy przez wybór książąt królestwo i cesarstwo od samego Boga jest nam dane, który przez mękę Chrystusa, Syna Swego, dwom mieczom niezbędnym do rządzenia świat poddał, i gdy Piotr apostoł tak nas uczył: „Boga się bójcie, a króla czcijcie”, każdy, kto powie, żeśmy koronę cesarską [...] przyjęli od pana papieża, sprzeciwia się Boskim postanowieniom i nauce Piotra i winien będzie kłamstwa.

Źródło: A. Paner, J. Iluk, *Na tabliczce, papirusie i pergaminie*, Koszalin 1997, s. 215–216.

Uzupełnij zdanie.

Doktrynę cesaropapizmu zaprezentowano w tekście źródłowym, a doktrynę papocezaryzmu – w tekście źródłowym

Do jakiej koncepcji pochodzenia władzy nawiązuje tekst B?